

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Затверджую
Ректор Центральноукраїнського
національного технічного
університету

Володимир КРОПІВНИЙ
_____ 2022 року.

**КОНЦЕПЦІЯ
ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Схвалено на засіданні
Вченої ради ЦНТУ
Протокол № 11
від « 16 » серпня 2022 р.

Введено в дію наказом
ректора ЦНТУ № 16-08
від « 18 » серпня 2022 р.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Загальні відомості	3
2. Теоретико-методологічні засади концепції виховання здобувачів вищої освіти	3
3. Сутність і особливість виховного процесу у Центральноукраїнському національному технічному університеті	5
4. Принципи виховання здобувачів вищої освіти національного технічного університету	8
5. Основні напрямки виховної роботи	10
6. Організація виховної роботи в університеті	17
6.1 Суб'єкти, що забезпечують реалізацію виховної роботи в університеті	17
6.2 Виняткова роль викладача у виховному процесі	18
6.3 Профспілковий комітет здобувачів вищої освіти як фактор удосконалення виховного процесу	19
6.4 Роль куратора академічної групи	20
7. Матеріальні, фінансові та моральні основи забезпечення навчально-виховного процесу	22
8. Шляхи реалізації Концепції	23
9. Заключні положення	24

1. Загальні положення.

Розбудова Української держави, відродження української нації потребують формування та впровадження відповідної Концепції національного виховання здобувачів вищої освіти, яка має стати складовою частиною системи національного виховання громадянина України.

Концепція виховної роботи у Центральноукраїнському національному технічному університеті базується на основних принципах виховання людини викладеною у низці законодавчих актів та нормативних документів стосовно питань освіти, виховання, охорони здоров'я, соціально-правового захисту здобувачів вищої освіти. Серед них - Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», «Національна доктрина розвитку освіти в XXI столітті», Державна національна програма «Освіта. Україна XXI століття», Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, Положення про державний вищий навчальний заклад, Концепція національного виховання молоді, Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України, накази Міністерства освіти і науки України та інших державних документах

Роль держави у національному вихованні полягає в координації зусиль усіх інститутів суспільства, забезпеченні єдності та пріоритету загальнодержавних і національних інтересів.

Відповіддю на виклики сучасного світу має стати національне виховання здобувачів вищої освіти, котра формуватиме ядро української інтелігенції на основі національної ідеї.

Національна ідея об'єднує й консолідує суспільство, сприяє виробленню активної життєвої позиції молодій людині, становленню її як особистості. Національний характер виховання полягає у формуванні людини як громадянина України незалежно від її етнічного та соціального походження, віросповідання та передбачає створення спільноти самодостатніх людей, які об'єднані національною ідеєю та оберігають свої цінності й свободи.

Глобальний простір, у який інтегрується наша студентська молодь, передбачає засвоєння надбань культури різних народів. Тому постає потреба в здатності здобувачів вищої освіти до входження у світовий соціокультурний простір - за умови збереження української національної ідентичності.

Національне виховання має стати фундаментом становлення світогляду молодій людині, на якому формуються фахові знання та професійна відповідальність.

2. Теоретико-методологічні засади концепції виховання здобувачів вищої освіти.

Формування національної інтелігенції, сприяння збагаченню і оновленню інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти - завдання, що стоїть перед вищими навчальними закладами на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців. Досягнення мети виховання можливе лише за умови комплексного підходу і залучення до цієї роботи всього професорсько-викладацького складу університету, адміністрації, органів студентського самоврядування та громадських об'єднань здобувачів вищої освіти.

Концепція виховної роботи в університеті є національно-демократичною. Це означає, що:

1) виховання є національним, тобто спрямованим на розвиток національного самоусвідомлення і всі аспекти виховання мають відповідати духові і стратегічним цілям української нації і держави, нашій виховній традиції та ментальності;

2) другою домінуючою тенденцією виховного процесу стає демократизація особистості і пристосування її до життя в умовах свободи.

Виховання - це процес впливу на особистість, здійснюваний протягом її життя з метою передачі досвіду представників свого роду, етносу, народу, світової громадськості, частіше цілеспрямований і планомірний, організований шляхом взаємодії вихователя і вихованця, під час якої відбувається вплив на пізнавальну, мотиваційну, емоційну, вольову та інші його сфери з метою розвитку світогляду (у тому числі й наукового), духовно-моральних, етичних, ділових якостей.

Виховання у вищій школі є цілеспрямованим процесом, який відбувається з врахуванням особливостей кожного конкретного навчального закладу, зокрема професіоналізму професорсько-викладацького складу, який значною мірою є носієм духовно-моральних, етичних, ділових якостей, рівня його взаємодії зі здобувачами вищої освіти і впливу на їх свідомість з метою формування у них виваженої життєвої позиції, вміння сприймати, використовувати, поширювати і здобувати необхідний досвід, здатності бути носіями провідних ідей, організаторами суспільно-політичного життя в країні.

Ідеал виховання – це громадянин України, збагачений загальнолюдськими та національними цінностями, який керується у своїй діяльності вимогами загальнолюдського й національного етикету, спроможний діяти творчо в сучасних умовах, це справжній патріот, який дбає про свою честь і гідність. Впровадження у виховну практику цього ідеалу передбачає одночасний розвиток інструментальних і мотиваційних якостей особистості вихованця.

Головною метою національного виховання здобувачів вищої освіти є формування свідомого громадянина - патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через

набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів.

Завданнями національного виховання здобувачів вищої освіти є:

- формування національної свідомості, гідності громадянина, виховання поваги й любові до рідної землі й українських традицій;
- підготовка свідомої інтелігенції України, збереження інтелектуального генофонду нації;
- вироблення чіткої громадянської позиції, прищеплення молодим людям віри у верховенство закону, який є єдиною гарантією свободи;
- підняття престижу української мови в академічному середовищі, забезпечення і розвиток українськомовного освітнього простору;
- формування у суспільній свідомості переваг здорового способу життя, культу соціально активної, фізично здорової та духовно багатой особистості;
- створення необхідних умов для ефективного розвитку студентського самоврядування, виявлення його потенційних лідерів та організаторів;
- забезпечення високого рівня професійності та вихованості молодій людині, сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації;
- плекання поваги до своєї *alma mater*, дотримання і розвиток демократичних та академічних традицій вищого навчального закладу.

3. Сутність і особливість виховного процесу у Центральноукраїнському національному технічному університеті.

Зміст виховної роботи у національному вищому технічному навчальному закладі базується на законодавчих документах: Конституції України, Декларації прав людини, Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Указі Президента України «Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян», Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті тощо. На основі цих документів в вищих навчальних закладах розробляються Концепції навчальної та виховної роботи. Пріоритетними напрямками в реалізації Концепцій в університеті на сьогодні є формування особистості, яка усвідомлює свою приналежність до українського народу, спрямована на втілення в життя української національної ідеї, виховання демократичного, антропологічного світогляду, яка поважає громадянські права і свободи, традиції народів і культур світу, а також національний, релігійний, мовний вибір кожної людини. Це дає підстави виокремити основні напрямки виховання здобувачів вищої освіти в університеті, а саме: навчально-професійне, патріотичне, правове, екологічне, економічне виховання; художньо-естетичне становлення особистості, утвердження загальнолюдських моральних цінностей, трудова активність, фізична досконалість та формування здорового способу життя,

розвиток індивідуальних здібностей здобувачів вищої освіти, забезпечення відповідних умов для самореалізації.

Сутність виховного процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті (далі ЦНТУ) обумовлюється головними завданнями його діяльності. У відповідності до державної програми «Освіта», пріоритетним напрямком визначено «...створення життєздатного безперервного навчання і виховання для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як вищої цінності нації». Закон України «Про освіту» визначає, що «...метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу...» Це означає, що держава підходить до навчання та виховання як до єдиного процесу, який має безперервний характер на всіх етапах освіти. Це також означає, що головним завданням діяльності вищого навчального закладу є не тільки підготовка спеціалістів з теоретичним і кваліфікаційним рівнем, що відповідає світовим стандартам, а й таких спеціалістів, які керуються в професійній діяльності і житті в цілому глибоко усвідомленою належністю до свого народу і держави, свідомо виконують державні закони і моральні норми, затверджені в ментальності свого народу.

Поєднання суспільних державних інтересів, інтересів самої особистості і завдань, що стоять перед університетом визначає сутність виховного процесу в університеті. У головних рисах вона зводиться до формування у здобувачів вищої освіти під час навчання таких якостей:

- високий професійний інтелект і культура;
- широкий кругозір і культурно-інтелектуальна ерудиція;
- національна самосвідомість та патріотизм;
- патріотичне ставлення до своєї держави та її інтересів;
- демократизм і громадська активність;
- гуманістичний світогляд;
- інтелігентність і висока моральна стійкість;
- гармонія етичного і естетичного виховання;
- дисциплінованість і самоорганізованість;
- працелюбність і повага до людей;
- ініціативність;
- самовимогливість;
- розвинута потреба у самовдосконаленні, зміцненні фізичних сил і здоров'я;
- бережливе, економне ставлення до державного майна та до природи.

Це підносить виховну роботу у національному вищому навчальному закладі на вищий рівень, впливає на її сутність таким чином, що вона з процесу незавершеного перетворюється на процес, який має бути завершеним разом із фаховою підготовкою спеціаліста. З іншого боку, це визначає й особливості виховної роботи у національному вищому навчальному технічному закладі:

- підготовка національно свідомої науково-технічної інтелігенції;
- оновлення та збагачення інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти;
- виховання спеціалістів економічного, інженерно-технічного профілю високоосвіченими людьми, носіями високої загальної, світоглядної, політичної, професійної, інтелектуальної, емоційної, естетичної, фізичної та екологічної культури;
- формування у здобувачів вищої освіти національного технічного університету високих гуманістичних якостей - людяності, поваги до старших, людської гідності, культури спілкування, цивілізованого співжиття;
- становлення чіткої громадської позиції, прагнення до самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, моральної самозавершеності;
- принципів соціальної орієнтації та поведінки;
- формування потреби у здоровому способі життя без шкідливих звичок;
- гармонічний розвиток особистості шляхом поглиблення духовних контактів з оточуючим світом, культурою, мистецтвом, природою.

Особливу роль у становленні гуманістичного світогляду, соціально-політичної орієнтації, моральності і культури здобувачів вищої освіти відіграють гуманітарні та соціально-політичні наукові дисципліни – історія України, філософія, соціально-політична й економічна теорії, українознавчі дисципліни, національна та іноземна філологія. Пізнаючи ці й інші світоглядні науки на найвищому рівні світових академічних здобутків, орієнтуючись на світоглядний і культурний інтелект науково-педагогічних кадрів, здобувач вищої освіти розвивається всебічно, включається у навчально-виховний процес.

Великі виховні можливості у формуванні висококваліфікованих спеціалістів мають спеціальні, фахові навчальні предмети та їх викладачі. Специфіка їх впливу на виховання здобувачів вищої освіти ґрунтується на їх тісному зв'язку з реальним життям, що забезпечує формування виховних рис і якостей здобувачів вищої освіти у щоденній практиці, гартує їх, виробляє необхідні для професійної діяльності навички, вміння. Головними завданнями виховання при вивченні спеціальних дисциплін є формування високої професійної культури, дисциплінованості, організованості, заповзятості та ініціативності у повсякденній діяльності, готовності до кропіткої праці, підвищення вимогливості до себе, конкурентоздатності.

Саме завдяки гуманітарним і загальнотехнічним дисциплінам формується система поглядів здобувачів вищої освіти, яка є визначальною у забезпеченні високої духовності та її суспільної поведінки.

Поряд з основним навчально-виховним процесом, що здійснюється у вищому національному технічному закладі в процесі навчання й наукової роботи, де основне навантаження беруть на себе викладачі та куратори академічних груп, виховання здобувачів вищої освіти відбувається і в позанавчальний час через музей історії, освіти і науки університету, бібліотеку, студентські клуби за інтересами, через діяльність органів студентського самоврядування, залучення їх до участі у роботі громадських організацій, мистецької творчості, спорті. Особливістю цієї ділянки виховної роботи є її планомірний та змістовний характер організації виховних заходів. Саме через них реалізується природні та набуті тенденції творчих можливостей здобувачів вищої освіти, створюються умови для їхнього всебічного розвитку.

4. Принципи виховання здобувачів вищої освіти національного технічного університету.

Принцип виховання - це основа, вихідне положення, яке становить фундамент змісту, форм, методів, засобів і прийомів виховання. Принципи зумовлюються метою виховання.

В «Національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті» основними названі такі принципи виховання:

- гуманізму;
- демократизму;
- єдності сім'ї і університету у вимогах до вихованця;
- наступності;
- спадкоємності поколінь.

Розглянемо сутність і вимоги основних принципів виховання.

1. **Принцип гуманізму** передбачає створення оптимальних умов для інтелектуального і соціального розвитку кожного вихованця; виявлення глибокої поваги до людини; визнання природного права кожної особистості на свободу, на соціальний захист, на розвиток здібностей і вияв індивідуальності, на самореалізацію фізичних, психічних і соціальних потенцій, на створення соціально-психічного фільтра проти руйнівних впливів негативних чинників навколишнього природного і соціального середовища; виховання у молоді почуттів гуманізму, милосердя, доброчинності.

2. **Принцип демократичності** потребує подолання авторитарного стилю виховання; забезпечення співробітництва вихователів і вихованців; врахування думки колективу й кожної особистості; виховання особистості як вищої природної

і соціальної цінності; формування колективу на засадах волі і прагнень його членів; в цілому формування вільної особистості.

3. **Принцип цілеспрямованості виховання** передбачає спрямування виховної роботи на досягнення основної мети виховання – всебічно розвиненої особистості, підготовка її до свідомої і активної трудової діяльності.

4. **Принцип виховання в активній діяльності** пов'язаний з психологічними особливостями здобувачів вищої освіти. Як відомо, в діяльності формується психіка людини, і здобувачі вищої освіти прагнуть реалізувати себе в активній діяльності. Тому в основу процесу виховання повинна бути покладена різноманітна діяльність, в тому числі трудова, громадська, ігрова, розумова тощо.

5. **Принцип неперервності** впливає з того, що виховання є багатограним і багатофакторним процесом, який не обмежується ні часовими, ні віковими рамками; виховання здійснюється з часу народження і триває впродовж усього життя; соціальне і природне середовище, діяльність особистості так чи інакше впливають на формування певних якостей; процес навчання - важливий чинник виховання як через зміст навчального матеріалу, так і через організацію діяльності.

6. **Принцип послідовності і систематичності** вимагає забезпечувати певний вплив на особистість дитини з урахуванням її вікових можливостей і розвитку, поступово розширювати систему вимог до діяльності; забезпечувати доцільну єдність вимог до вихованця з боку вихователів (членів сім'ї, учителів та ін.): створювати оптимальні умови для вияву самостійності вихованця при розв'язанні виховних завдань, дбаючи про розумне педагогічне керівництво.

7. **Принцип єдності виховання і життєдіяльності:** процес виховання - не відокремлена сфера діяльності уособлених людей, він є цілісною системою організації життєдіяльності дітей і дорослих у сім'ї, школі, на виробництві, в соціально-природному середовищі; кожен компонент такої діяльності певним чином впливає на формування тих чи тих якостей особистості; організовуючи будь-який вид діяльності, необхідно дбати, щоб вона несла в собі виховний потенціал.

8. **Принцип народності** передбачає єдність загальнолюдських і національних цінностей; забезпечення національної спрямованості виховання; оволодіння духовними багатствами свого народу: мовою, традиціями, звичаями, національно-етнічною культурою; шанобливе ставлення до національних надбань тих народів, які мешкають в Україні.

9. **Принцип етнізації** передбачає наповнення виховання національним змістом, спрямованим на формування національної свідомості і національної гідності; створення умов для дітей усіх національностей, що є громадянами України, навчатися рідною мовою, вивчати традиції, звичаї, обряди свого народу; забезпечувати умови для відчуття етнічної причетності до свого народу, його культури, формування рис національної ментальності; ви-ховувати в молоді

почуття соціальної відповідальності за збереження, примноження і продовження етнічної культури.

10. *Принцип оптимістичного прогнозування та опори на позитивні якості здобувачів вищої освіти.* В кожній людині є щось хороше, і саме на це позитивне слід опиратись, здійснюючи процес виховання, звертати увагу самого здобувача вищої освіти на його позитивні особистісні якості.

11. *Принцип виховання особистості в колективі* передбачає вплив колективу на виховання особистості, згуртування колективу, участь здобувачів вищої освіти у самоврядуванні, що сприяє розвитку самостійності, самодіяльності, ініціативи. Індивід стає особистістю завдяки спілкуванню і пов'язаному з ним відокремленню. Найкращі умови для спілкування й відокремлення створюються в колективі. Отже, цей принцип виховання зумовлений об'єктивними закономірностями розвитку особистості. Його реалізація передбачає усвідомлення здобувачами вищої освіти того, що колектив – це могутній засіб виховання, що деякі позитивні риси особистості формуються тільки в колективі. Так, розвиткові самостійності, самодіяльності, ініціативи, взаємодопомоги сприяють згуртованість колективу, участь здобувачів вищої освіти у роботі студентського самоврядування. Виховна цінність колективу ще й у тому, що між його членами виникають різноманітні стосунки: взаємної відповідальності і залежності, морально-ділові, вихователів і вихованців, старших і молодших, а також міжособистісні взаємини (симпатії, товариськості, дружби, любові). Лише сукупність цих принципів забезпечує успішне вирішення завдань виховання через підбір змісту, методів, засобів і форм виховання. Єдність принципів виховання потребує від педагога вміння реалізовувати їх у взаємозв'язку, з урахуванням конкретних можливостей і умов.

5. Основні напрямки виховної роботи.

Кожен з напрямків виховної роботи спрямований на досягнення мети, розв'язання конкретних завдань і передбачає використання відповідних форм та методів роботи. Незмінна єдність, взаємодоповнюваність усіх видів виховання є важливою умовою результативності виховної роботи в цілому. Формування світоглядної культури передбачає збагачення і розвиток світогляду здобувачів вищої освіти як системи знань і переконань щодо навколишнього світу та свого місця у ньому, кристалізацію життєвих принципів особистісного буття, вироблення вміння обстоювати їх на практиці, виховання толерантності, поваги до людей, які мають інші світоглядні цінності.

Важливе значення має також залучення молоді до активного суспільного життя, виконання громадських доручень, особиста ініціатива й участь у підготовці та проведенні культурно-масових і громадсько-політичних заходів.

Реалізація зазначеного та основних завдань і принципів виховної роботи в університеті здійснюється в таких пріоритетних напрямках виховання:

Духовне та моральне виховання здобувачів вищої освіти - це складна інтегральна система формування його особистісних якостей, які характеризують ступінь розвитку і саморозвитку моральних цінностей, переконань, мотивів, знань, умінь, почуттів і здібностей, що їх здобувач вищої освіти виявляє в різних ситуаціях морального вибору та моральної діяльності в порівнянні з тими високогуманними цінностями, принципами, правилами, які в сучасному соціокультурному середовищі заведено вважати нормативними або ідеальними. Таким вихованням забезпечується засвоєння здобувачами вищої освіти моральної культури суспільства, норм поведінки, між людських стосунків, сприйняття їх як правил, що регулюють власну життєдіяльність, усвідомлення критеріїв добра і зла. У результаті морального виховання досягається єдність етичних знань, моральних почуттів та переконань і потреб у високоморальних вчинках. Важливим показником міри моральності особистості є ступінь зрілості її основних моральних рис, таких як совість, честь, гідність, доброта, відповідальність, сором, дисциплінованість, принциповість. Висока моральність - це завжди єдність слова і діла, чесність і порядність, сумлінне виконання людиною синівських, професійних, громадянських обов'язків, вірне служіння Україні. Втілюється моральність у конкретних вчинках, діях індивіда незалежно від сфери їх вияву.

У моральному вихованні поєднуються принципи і норми загальнолюдської моралі та національної моральної цінності. Моральне виховання пов'язане з правовим вихованням. Поєднуючись, вони забезпечують формування культури людської поведінки.

Здобувач вищої освіти є носієм певної моралі і виховується як під час навчально-виховного процесу, так і середовищем особистого буття. У зв'язку з цим важливу роль відіграють соціогуманітарні дисципліни, передусім етика, бесіди на моральну тематику, зустрічі з видатними особистостями, читання художньої літератури, неухильне додержання правил внутрішнього розпорядку університету. Значний потенціал морального впливу на здобувачів вищої освіти має профспілковий комітет здобувачів вищої освіти.

Отже, у процесі організації життєдіяльності здобувачів вищої освіти у культурно-освітньо-виховному просторі сучасного вищого навчального закладу складається система цілей, які орієнтують педагогічний персонал на розвиток виховання здобувача вищої освіти передусім як громадянина, як фахівця, як високоморальної, інтелігентної, творчої, конкурентоспроможної особистості, як культурної людини.

Виховання здобувача вищої освіти як *громадянина* передбачає становлення патріота, тобто людини з активною громадянською позицією, орієнтованої на демократичні цінності та свободи, здатної до захисту права та виконання своїх громадських обов'язків, відображених у Конституції України.

Виховання здобувача вищої освіти як *фахівця* орієнтовано на розвиток:

- глибокої зацікавленості, любові до вибраної професії, професійної самосвідомості, ерудиції та компетенції;
- усвідомлення професійного інтересу й відповідальності;
- здатності ставити творчі та ефективно розв'язувати професійні завдання у вибраній сфері професійної діяльності;
- готовності приймати нестандартні рішення;
- відкритості для нових досягнень науки, техніки і практики.

Важливу роль у цьому процесі відіграє особистість викладача, насамперед дисциплін фахового спрямування.

Виховання здобувача вищої освіти як *високоморальної особистості* має на меті розвиток:

- високого рівня моральних чеснот (чесності, обов'язку, відповідальності, доброзичливості тощо);
- моральної культури, включаючи розуміння високоморальних національних і загальнолюдських цінностей;
- гуманістичних поглядів, переконань і світогляду.

Виховання здобувача вищої освіти як *інтелігентної особистості* спрямовано на розвиток:

- високої культури спілкування та поведінки;
- високого рівня ерудиції;
- системності та критичного мислення;
- естетичної, художньої культури;
- прогресивних поглядів та переконань;
- толерантності й поважного ставлення до людей іншої національності та інших поглядів і переконань;
- кращих рис і традицій української інтелігенції.

Виховання здобувача вищої освіти як *творчої особистості* передбачає розвиток:

- методологічної, дослідницької культури;
- творчо-пошукових умінь та здібностей;
- здібностей як до індивідуальної, так і до колективної творчості у вибраній сфері професійної діяльності;
- здібностей до креативного, системного застосування знань у розв'язанні професійних теоретичних і практичних завдань.

Виховання здобувача вищої освіти як *конкурентоспроможної особистості* ставить за мету розвиток:

- працьовитості;
- стресостійкості;

- неперервного професійного саморозвитку;
- комунікативних і лідерських якостей;
- етично-правової відповідальності;
- уміння виконувати та завершувати роботу на високому якісному рівні;
- прагнення постійно підвищувати свій рівень інформаційної культури.

Інтеграція всіх наведених якостей уможлиблює виховання здобувача вищої освіти як *культурної людини*, у зв'язку з чим велика відповідальність покладається на кафедри гуманітарних дисциплін.

Національне виховання - це історично обумовлена і створена самим народом система ідей, поглядів, переконань, ідеалів, традицій, звичаїв та інших форм соціальної практики, спрямованої на організацію життєдіяльності молоді, виховання її у дусі природно-історичного розвитку матеріальної і духовної культури нації. Система виховання ґрунтується на ідеях національного світогляду, філософії, ідеології, а не на ідеях якогось учення чи якоїсь партії, громадсько-політичної організації. Національна система виховання ґрунтується на засадах родинного виховання, народної педагогіки, наукової педагогічної думки, що ввібрали в себе надбання національної виховної мудрості. Вона охоплює ідейне багатство народу, його морально-естетичні цінності, трансформовані в засобах народної педагогіки, народознавства, принципах, формах і методах організації виховного впливу на молодь (теоретичний аспект), а також постійну і систематичну виховну діяльність сім'ї, державних і громадських навчально-виховних закладів, осередків (практичний аспект).

Патріотичне виховання - його метою є формування у здобувачів вищої освіти поваги та любові до Батьківщини, відданості, готовності захищати, збагачувати особистою працею, максимально сприяти вивченню та досконалому володінню державною мовою. Принципово важливим є вивчення історії, культури, традицій, звичаїв України, кращих досягнень у галузях науки, освіти, техніки, мистецтва як минулого, так і сучасності. Патріотичне виховання здійснюється з урахуванням специфіки навчальних дисциплін на лекціях, семінарах, практичних заняттях та у позаурочний час.

Патріотизм - це поєднання знань, почуттів і дій. Патріотичне виховання не протиставляється, а органічно доповнюється національним та інтернаціональним вихованням. У процесі патріотичного виховання культивуються кращі риси української ментальності - любов до України, працелюбність, індивідуальна свобода, зв'язок із природою, щирість і доброта, гостинність, повага до рідних та ін. *Істинний патріот* - це завжди людина національно зріла.

Інтернаціональне виховання - це залучення молодих людей до економічних, політичних, соціальних, культурологічних та інших цінностей, створених народами світу, формування поваги до міжнародного суспільного досвіду, бажань і вмінь

його переймати, допомагати представникам інших етносів, суспільств та держав у розв'язанні наявних питань і проблем.

Важливе значення для формування у молодих людей інтернаціональних почуттів має вивчення іноземних мов, упровадження в навчальний процес в університеті європейських технологій навчання і критеріїв оцінок знань, стажування та участь у міжнародних конференціях, співпраця ЦНТУ з провідними вищими навчальними закладами України та інших держав, виступи перед здобувачами вищої освіти викладачів університету, які працювали або стажувались за кордоном, лекції іноземних фахівців, проведення тематичних «круглих столів», відвідування виставок, на яких репрезентовані новітні досягнення іноземних науковців, фахівців, фірм, підприємств у галузях освіти, науки, техніки та технологій.

Інтернаціональне виховання органічно доповнює патріотичне виховання, допомагає глибше усвідомити місце і роль України у світі, чіткіше визначити шляхи її інтеграції у європейське і світове співтовариство.

Правове виховання - це формування соціально зрілої, відповідальної поведінки юнаків та дівчат на основі знань, норм і принципів чинного законодавства України, поваги до прав і свобод інших людей, шанобливого ставлення до державних символів. Правова культура особистості невід'ємна від активної протидії особам, організаціям і установам, що порушують закони, зазіхають на територіальну цілісність і незалежність України, завдають збитків державі та її громадянам.

Важливим складником цього напряму виховання є правова освіта, яка забезпечується викладанням правових дисциплін, пропагандою чинного законодавства викладачами університету, організацією зустрічей здобувачів вищої освіти і співробітників університету з працівниками правоохоронних органів, проведенням «круглих столів», вечорів запитань і відповідей, виставок тематичної літератури.

Важливим засобом правового виховання в ЦНТУ є створення атмосфери вимогливості щодо сумлінного виконання здобувачами вищої освіти своїх функціональних обов'язків, додержання положень і правил внутрішнього розпорядку університету, наказів ректора, розпоряджень деканів.

Трудове виховання - має на меті формування любові до праці та потреби в ній, потреби в набутті знань і вмінь професійно здійснювати діяльність, реалізовувати через неї свої нахили і здібності, виконувати свої обов'язки професійно, відповідально, якісно. Трудове виховання ефективно впливає на становлення і розвиток волі, здатності цілеспрямовано переборювати труднощі, що виникають на життєвому шляху людини, сприяє усвідомленню цінності праці та її провідної ролі в утвердженні індивіда у суспільстві і розвитку суспільних відносин, учить правильно організовувати трудовий процес, творчо, ініціативно та зацікавлено ставитись до самої праці, її результатів, до людей, які люблять і вміють працювати.

Трудове виховання здійснюється передусім через залучення здобувачів вищої освіти до конкретних видів діяльності. Основний вид праці здобувача вищої освіти - навчання. Належно організований навчальний процес спонукає здобувача вищої освіти до цілеспрямованого набуття знань і досвіду, сумлінного виконання своїх обов'язків, оволодіння вибраною професією. Формування поваги та любові до праці і потреби в ній відбувається також через залучення здобувачів вищої освіти до інших видів діяльності, зокрема громадсько-політичної, науково-дослідної, художньої самодіяльності, спортивних змагань, суспільно корисної праці.

Важливу роль у трудовому вихованні відіграють ректорат, деканат, кафедри, студентська рада, наукове студентське товариство та профспілковий комітет здобувачів вищої освіти. Оволодіння здобувачами вищої освіти спеціальних дисциплін, навчальних курсів «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» допомагає формувати культуру праці, слідувати у цій сфері законам розвитку людини, природи і суспільства.

Професійне виховання - взаємозв'язане з трудовим вихованням та є його логічним продовженням. Суттю професійного виховання є становлення здобувача вищої освіти як фахівця. Розв'язанню даного завдання підпорядковується діяльність усіх структурних підрозділів ЦНТУ перш за все – ректорату, деканатів, кафедр та кураторів академічних груп і кожного викладача.

Навчальний процес в університеті є основною ланкою професійного становлення здобувача вищої освіти. Тому принципово важливо поєднувати теорію і практику, з найбільшою ефективністю передавати здобувачам вищої освіти необхідний обсяг знань і вмінь, навчити їх систематично працювати над собою, вміло користуватися набутими знаннями в ринковій економіці. Лекції, практичні заняття, зустрічі з фахівцями, самостійні заняття в бібліотеці, науково-дослідна робота, підготовка курсових і магістерських робіт - далеко не повний перелік форм роботи на шляху професійного становлення молодих людей. Важливою в цьому процесі є особистість викладача, передусім дисциплін фахового спрямування. Одним з складників професійного становлення є оволодіння знаннями та навиками роботи з людьми, психологічна готовність працювати в ринкових умовах та відповідати за результати своєї роботи. Результатом професійного виховання є любов і повага до вибраної професії, глибокі та різнобічні фахові знання і вміння, творчий підхід індивіда до розв'язання наявних проблем, готовність приймати нестандартні рішення, особиста відповідальність за справу, відкритість для нових досягнень науки, техніки і практики.

Організують та здійснюють заходи з цього напрямку студентська рада, наукове студентське товариство та профспілковий комітет здобувачів вищої освіти.

Виховання культури поведінки та спілкування спрямоване на набуття сукупності усталених морально-естетичних і соціально значущих якостей особистості, які виявляються в повсякденному житті та умінні співіснувати з іншими людьми.

Виховання культури поведінки ставить за мету засвоєння моральних вимог суспільства, закріплених у нормах, принципах та ідеалах, та їх інтеграцію в особистий досвід. Культура поведінки охоплює:

- зовнішній вигляд;
- автономність та ролі;
- імідж і презентація;
- стиль життя і репрезентування себе.

Виховання культури спілкування, у свою чергу, передбачає формування таких якостей:

- гуманності, толерантності;
- уміння передбачати морально-психологічні наслідки своєї поведінки;
- здатності до компромісів.

Виховання культури навчальної та науково-дослідної діяльності розглядається як цілісна, багатовимірна, багаторівнева, відкрита особистісно- й ціннісно-орієнтована система творчої самореалізації, саморозвитку, самовиховання, заснована на інтеграції логічних, інтуїтивних, евристичних, рефлексивних, емпатійних компонентів.

До найбільш ефективних педагогічних технологій, які забезпечують саморозвиток і самовиховання здобувачів вищої освіти, належать:

- технологія проблемно-пошукового навчання;
- особистісно-орієнтовані технології організації навчально-виховної діяльності здобувачів вищої освіти;
- тренінги творчого саморозвитку, особистісного зростання, релаксації, аутотренінгу;
- ігри-дослідження;
- суб'єктно-орієнтовані дослідні практикуми;
- інформаційні технології.

Виховання інформаційної культури у загальному розумінні – це виховання у сфері культури, пов'язаної із функціонуванням та користуванням інформацією в суспільстві.

Модель інформаційної культури особистості становлять три компоненти:

- *когнітивний блок* (Інтернет-грамотність; навички поводження з інформацією; уміння організувати пошук необхідної інформації; уміння працювати з відібраною інформацією: структурувати, систематизувати, узагальнювати, подавати у вигляді, зрозумілому іншим людям; уміння спілкуватися з іншими людьми за допомогою сучасних засобів інформації тощо);
- *емоційно-ціннісний блок* (зміст інформаційних потреб та інтересів; мотиви звернення до різних джерел інформації та пов'язані з ними очікування; ступінь задоволення інформаційних потреб, самооцінка інформаційної компетентності тощо);

• *праксеологічний блок* (способи пошуку та канали одержання необхідної інформації; інтенсивність звернення до різних джерел інформації та їх характеристика; застосування одержаної інформації в різних сферах своєї діяльності; способи розповсюдження нової інформації, форми діяльності в Інтернеті тощо).

Виховання інформаційної культури починається з формування інформаційної складової - знань. Саме вони, трансформуючись далі в уміння і навички, закладають основу когнітивного блоку, а потім безпосередньо впливають на рівень інформаційної культури здобувачів вищої освіти. Інформаційна культура здобувачів вищої освіти стає визначальним фактором їхньої майбутньої трудової діяльності.

Екологічне виховання - спрямовано на утвердження у свідомості здобувачів вищої освіти знань про природу як єдину основу життя на Землі, переконань про необхідність гуманного ставлення до неї, особисту відповідальність за майбутнє, формування вміння здійснювати діяльність, дбайливо оберігаючи довкілля.

Основою екологічного виховання здобувачів вищої освіти є екологічно зорієнтована педагогіка. Вона охоплює принцип природовідповідності, екологію соціального середовища, екологію внутрішнього світу людини, екологізацію навчання та виховання. В екологічному вихованні беруть участь усі викладачі, куратори академічних груп та профспілковий комітет здобувачів вищої освіти.

Принципово важливим аспектом екологічного виховання є усвідомлення здобувачами вищої освіти потреби робити у процесі майбутньої професійної діяльності все від них залежне для забезпечення екологічно чистих умов виробництва.

Фізичне виховання - це розвиток і зміцнення здоров'я здобувачів вищої освіти, їхніх фізичних задатків та здібностей, утвердження активного, здорового способу життя, вироблення вмінь самостійно використовувати форми і методи фізичної культури в процесі власної життєдіяльності. Даний напрям виховання охоплює пропаганду здорового способу життя і конкретну діяльність, спрямовану на фізичне вдосконалення та фізичне загартування молоді. У сучасних умовах вкрай важливою є робота зі здобувачами вищої освіти щодо роз'яснення шкідливості вживання алкогольних напоїв і наркотичних речовин, куріння; також необхідно проводити профілактичні заходи щодо запобігання різноманітним захворюванням.

Фізичне виховання здійснюється на заняттях із фізичної культури, через участь юнаків і дівчат у роботі спортивних секцій, клубів, під час спортивних змагань, туристичних походів. Організовує та проводять роботу в даному напрямі кафедра фізкультури та профспілковий комітет здобувачів вищої освіти.

6. Організація виховної роботи в університеті.

У ЦНТУ створено систему виховної роботи, що дає можливість охоплювати виховним впливом усіх здобувачів вищої освіти - від першого курсу до останнього, здійснювати виховний процес як у навчальний, так і в позанавчальний час. Виховання здобувачів вищої освіти забезпечується через діяльність усіх структурних підрозділів університету - від студентської академічної групи до ректорату.

6.1 Суб'єкти, що забезпечують реалізацію виховної роботи в університеті.

Суб'єктами, які організовують забезпечення реалізації концепції виховання здобувачів вищої освіти університету, є:

- ректорат університету;
- Вчена рада університету;
- центр виховної роботи;
- рада з виховної роботи університету;
- деканати та кафедри;
- студентська рада університету;
- профспілковий комітет здобувачів вищої освіти;
- студентський молодіжний клуб;
- спортивний клуб;
- бібліотека;
- загальноуніверситетська газета «Студентський вісник».

Усі зазначені суб'єкти планують свою роботу посеместрово, підбиваючи її підсумки в кінці навчального року з відповідними висновками щодо дальшого поліпшення системи виховання в університеті на наступний період.

Для того щоб дізнатися про потреби та інтереси профспілковий комітет здобувачів вищої освіти, їхню ціннісну орієнтацію, специфіку сприйняття процесів суспільного життя в університеті провадяться соціологічні опитування профспілковий комітет здобувачів вищої освіти.

В організації та здійсненні процесу виховання широко використовуються можливості комп'ютерної техніки, зокрема Інтернет.

Контроль з метою досягнення високих результатів виховної роботи, планування, реалізацію і координацію виховних заходів задля підвищення їх загальних підсумків покладено на керівника центру виховної роботи.

6.2 Роль викладача у виховному процесі.

Важливу роль у вихованні відіграє викладач університету.

Ставлення професорсько-викладацького складу вузу до роботи, до оточення, високий рівень професіоналізму, ерудиція, самодисципліна, прагнення до творчості сприяє розвитку подібних якостей і у студентському середовищі. Саме

інтелігентність, комунікабельність, тактовність створюють таку атмосферу між викладачами і здобувачами вищої освіти, коли останні стають рівноправними суб'єктами одного процесу освіти і виховання, саморозвитку, соціокультурного визначення.

Робота зі становлення громадянської й соціально-професійної позиції дає дієвий результат тоді, коли вона провадиться не в повчальній раціоналізованій формі, а здійснюється ніби поступово, невимушено, додаючи певної тональності в емоційному та моральному аспектах взаємин стосунків викладача і здобувачів вищої освіти. Тільки високопрофесійно й ідейно підготовлений та морально вихований викладач може зрозуміти всю масштабність завдань виховання майбутнього спеціаліста, виявити себе як справжнього педагога вищої школи.

Викладач вузу завжди був вихователем, утім сьогодні виховання може і має розумітися не як одночасне передавання знань і оцінних суджень від старшого покоління до молодшого, але і як взаємодія та співпраця викладачів і здобувачів вищої освіти у сфері їх спільного буття.

Авторитет викладача - інтегральна характеристика його професійної, педагогічної та особистісної позиції в колективі, яка виявляється в процесі взаємин з колегами, здобувачами вищої освіти і справляє вплив на успішність навчально-виховного процесу.

Авторитет викладача складається з двох компонентів: авторитету ролі й авторитету особистості. Нині на перше місце виходить особистість викладача, його яскрава, неповторна індивідуальність, яка здійснює на здобувачів вищої освіти виховний (педагогічний) та психотерапевтичний вплив.

Авторитет викладача формується з достатньо високого рівня розвитку трьох видів педагогічних умінь: *предметних* (наукові знання); *комунікативних* (знання про своїх здобувачів вищої освіти і колег); *гностичних* (знання самого себе й уміння корегувати свою поведінку).

Можна диференціювати основні компоненти в діяльності викладача:

1. Конструктивна діяльність - пов'язана з відбором, умінням вибудовувати навчально-виховний матеріал та проектувати розвиток індивідуальності здобувачів вищої освіти.

2. Організаційна діяльність - передбачає організацію своєї поведінки (педагогічні дії в реальних умовах діяльності) на заняттях і поза ними; зворотний зв'язок зі здобувачами вищої освіти (думка, знання, інтерес).

3. Комунікативна діяльність - спільна діяльність педагога та здобувача вищої освіти, побудова міжособистісної взаємодії (сприйняття і розуміння людьми один одного) і стосунків у процесі педагогічної діяльності, процес педагогічного спілкування.

4. Рефлексивна діяльність - уміння педагога аналізувати й адекватно оцінювати свою педагогічну діяльність, розвивати самосвідомість, яка виявляється

в самопізнанні, самооцінці та саморегулюванні поведінки; прагнення до особистісного зростання, самореалізації та самоконтролю.

Отже, саме ці принципи повинні намагатися реалізовувати у своїй професійній діяльності викладачі університету, здійснюючи не тільки освітній процес, але й виховний.

6.3 Профспілковий комітет здобувачів вищої освіти як фактор удосконалення виховного процесу.

Дана форма є особливою для самостійної громадської діяльності здобувачів вищої освіти і аспірантів у реалізації функцій управління життям студентського колективу згідно з цілями та завданнями, які постають перед ними. Вона є елементом загальної системи управління виховним процесом в університеті та передбачає максимальне врахування інтересів та потреб здобувачів вищої освіти на основі вивчення громадської думки і конкретних ініціатив.

Можна узагальнити такі основні завдання студентського самоврядування:

- формування у здобувачів вищої освіти відповідального і творчого ставлення до навчання, громадської діяльності та суспільно корисної праці;
- сприяння оволодінню кожним здобувачем вищої освіти навичками продуктивної самостійної роботи й наукової організації праці, всебічному розвитку особистості завдяки долученню до різних видів діяльності;
- забезпечення принциповості, об'єктивності та компетентності в реалізації прав здобувачів вищої освіти;
- формування у членів колективу на основі самостійності навичок прийняття рішень з питань студентського життя, активної життєвої позиції, навичок управління державними і громадськими справами;
- виховання у здобувачів вищої освіти почуття господаря у своєму навчальному закладі, поваги до закону, норм моралі та правил спільного проживання;
- створення умов нетерпимості до правопорушників, пияцтва та інших антисуспільних виявів;
- надання допомоги адміністрації, професорсько-викладацькому складу в організації та вдосконаленні навчально-виховного процесу (через своєчасний всебічний аналіз якості знань здобувачів вищої освіти, причин низької успішності тощо);
- пошук і організація ефективних форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- активізація діяльності громадських організацій в університеті, надання допомоги в реалізації її статутних цілей і завдань;
- організація вільного часу здобувачів вищої освіти, сприяння всебічному розвитку особистості кожного члена студентського колективу;

- організація системи вивчення громадської думки здобувачів вищої освіти з найважливіших питань життя університету та створення умов, за яких забезпечується участь кожного зацікавленого здобувача вищої освіти в обговоренні проблем, прийнятті та виконанні рішень;

- збереження бібліотечного, аудиторного, житлового фонду, фонду гуртожитків, спортивних споруд та інвентарю тощо;

- установа та підтримка контактів з молодіжними організаціями різних ВНЗ України та інших країн.

Студентські громадські організації разом з адміністрацією університету намагаються максимально враховувати інтереси та реалізувати ініціативу здобувачів вищої освіти. Вони беруть на себе деякі важливі функції у виховній роботі та значною мірою «розвантажують» адміністрацію університету від низки проблем у сфері організації дозвілля як однієї з ефективних форм виховного процесу, котра охоплює велику кількість здобувачів вищої освіти разом із професорсько-викладацьким складом (чим забезпечується зв'язок поколінь) і враховує різноманіття інтересів (інтелектуальні ігри, спортивні заходи, фестивалі художньої самодіяльності тощо).

6.4 Роль куратора академічної групи.

Завдання куратора в сучасних умовах - допомогти розібратись і організувати, а не нав'язувати погляди, не підміняти здобувача вищої освіти в його діяльності. Важливим є також те, щоб робота куратора не йшла в розріз зі студентським самоврядуванням, а доповнювала б його, утворюючи єдину демократичну виховну систему. Особливо потрібна допомога куратора у взаємодії здобувачів вищої освіти із численними університетськими структурами і службами, які здійснюють навчальну й позанавчальну діяльність, в організації спеціальних заходів, особливо загальноуніверситетського характеру.

Найважливішими напрямками діяльності куратора є:

- допомога здобувачам вищої освіти академічної групи в процесі їх адаптації до умов навчання в університеті;

- допомога здобувачам вищої освіти академічної групи в навчальній діяльності, формування в них навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом;

- контроль за систематичною навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, відвідуванням здобувачами вищої освіти занять, своєчасним виконанням ними завдань поточної атестації, за складанням заліків та іспитів;

- організація роботи куратора із виховання у здобувачів вищої освіти культурних навичок, засвоєння ними загальнолюдських, національних, громадянських, родинних, особистісних цінностей;

- допомога здобувачам вищої освіти при формуванні в групі здорового морально-психологічного клімату;
- залучення здобувачів вищої освіти групи до участі у наукових, культурних, спортивних та громадських заходах факультету, інституту та університету;
- проведення зустрічей здобувачів вищої освіти з провідними вченими, педагогами, митцями, спортсменами, в ході яких обговорюються питання формування професійних якостей майбутніх спеціалістів;
- допомога куратора при вирішенні індивідуальних та колективних морально-психологічних проблем, які виникають у здобувачів вищої освіти;
- відвідування куратором здобувачів вищої освіти, що проживають у гуртожитках, з метою вивчення умов проживання і контролю за виконанням здобувачами вищої освіти Правил внутрішнього розпорядку в університеті;
- піклування куратора про соціальні умови життя і побут здобувачів вищої освіти, які проживають за межами гуртожитків;
- профілактика порушень здобувачами вищої освіти Правил внутрішнього розпорядку у ЦНТУ та чинного законодавства України;
- пропагування в студентському середовищі здорового способу життя та мовленнєвої культури;
- профілактика і попередження негативних соціальних явищ;
- допомога і контроль при підготовці документів для отримання пільг певними категоріями здобувачів вищої освіти.

Отже, найважливішим завданням удосконалення роботи куратора є допомога здобувачам вищої освіти в організації таких заходів, які дозволили б глибоко усвідомити, зрозуміти, відчувати і сприйняти традиції університету, його ціннісні орієнтації, ті стосунки і норми, які традиційно лежать в основі відносин і взаємодій у цьому навчальному закладі та за його межами (знайомство з історією університету, участь у загальноуніверситетських заходах, організація екскурсій і зустрічей з видатними особистостями тощо).

Удосконалення діяльності куратора передбачає також цілеспрямовану роботу за такими напрямками:

- проведення з куратором спеціальних тренінгів і семінарів, на яких вони одержують інформацію про вікові особливості здобувачів вищої освіти, про результати діагностики їхніх індивідуальних якостей та інтересів, про специфіку взаємодії зі старшими здобувачами вищої освіти, про нові методи та підходи у сфері консультування і підтримки здобувачів вищої освіти;
- залучення здобувачів вищої освіти до участі в державних молодіжних програмах, патріотичних та мистецько-культурологічних проектах;
- організація в університеті спеціальної діагностичної й консультативної служби для кураторів і викладачів з метою постійної підтримки і розв'язання

складних професійних ситуацій;

- регулярне проведення кураторами міжвузівських нарад за участі адміністрації університету для окреслення та розв'язання загальних проблем;
- організація на базі університету міжвузівських конференцій з питань удосконалення роботи куратора та обміну досвідом роботи в даній сфері;
- видання пам'ятки та методичних рекомендацій для допомоги куратору з оновленою інформацією про особливості роботи зі здобувачами вищої освіти.

7. Матеріальні, фінансові та моральні основи забезпечення навчально-виховного процесу.

Головні виховні завдання у ЦНТУ реалізуються у процесі навчальної та науково-дослідницької роботи. Тому матеріальною й фінансовою основою виховного процесу виступає наявна матеріальна база навчальної та наукової діяльності, фонд заробітної плати викладачів.

Але здійснення виховання і розвитку особистості здобувача вищої освіти національного технічного університету у позааудиторний час вимагає додаткового матеріального та фінансового забезпечення.

По-перше, університет повинен надавати зали й приміщення для проведення масових і групових виховних заходів, занять художньою самодіяльністю, спортом, роботи органів студентського самоврядування.

По-друге, необхідно мати й постійно поповнювати матеріальні засоби для занять художньою самодіяльністю, спортом тощо.

По-третє, слід виділяти кошти для оплати праці керівників студентських клубів, колективів художньої самодіяльності, спортивних колективів.

По-четверте, потребують витрат організація і проведення виховних заходів загальноуніверситетського характеру та відзначення кращих учасників виховного процесу.

Важливе значення у підвищенні ефективності виховного процесу має моральне заохочення його учасників. Оголошення подяк викладачам і здобувачам вищої освіти, вручення грамот та відзнак університету, факультету кафедри утверджують у їх свідомості необхідність діяти саме таким чином, досягти ще кращих результатів. Моральні стягнення також відіграють свою роль у виховному процесі, хоча їх використання мусить бути виваженим, скоріше виключного характеру.

8. Шляхи реалізації Концепції.

1. Організаційно-методичне забезпечення національного виховання у Центральноукраїнському національному технічному університеті здійснює Рада з організації виховної роботи, до складу якої входять: керівник центру з виховної

роботи (голова Ради), декани факультетів, відповідальний за роботу центру з підготовки фахівців для зарубіжних країн, голова студентської ради університету, завідувач гуртожитку, психолог, завідувач студентським молодіжним клубом, голова спортивного клубу університету, голова профспілкового комітету студентів, і редактор університетської газети «Студентський вісник».

2. Головною метою Ради є втілення в життя Концепції і Програми національного виховання здобувачів вищої освіти університету.

Основними завданнями Ради є:

- розгляд документів з проблем національного виховання (накази, інструктивні листи тощо, які надходять у вищий заклад освіти з Міністерства освіти і науки, України, департаменту освіти і науки Кіровоградської обласної державної адміністрації та інших керівних органів) та розробка заходів на їх виконання;

- затвердження і періодичне оновлення Програми національного виховання здобувачів вищої освіти університету;

- розробка структури управління виховним процесом в університеті;

- затвердження функціональних обов'язків об'єктів управління виховним процесом;

- складання календарних планів виховних, масових оздоровчих та спортивних заходів;

- розгляд і затвердження планів виховної роботи структурних підрозділів університету (факультетів, наукової бібліотеки);

- розгляд діяльності кураторів академічних груп;

- визначення тематики науково-практичних конференцій, семінарів кураторів та нарад з проблем національного виховання молоді;

- організація і проведення відзначення державних свят, пам'ятних дат, ювілеїв діячів національної культури і мистецтва;

- залучення до виховної роботи висококваліфікованих і талановитих народних умільців, представників громадськості, національної наукової та мистецької еліти;

- використання засобів масової інформації у висвітленні досвіду виховання здобувачів вищої освіти;

- контроль за виконанням деканатами і кафедрами Концепції національного виховання здобувачів вищої освіти у процесі навчання і в позанавчальний час;

- узагальнення результатів контролю виховної роботи та соціологічних досліджень на виховну тематику, підготовка на їх основі пропозиції щодо удосконалення організації та проведення виховної роботи;

- аналіз тематичної спрямованості репертуарних планів колективів художньої самодіяльності і внесення пропозицій щодо відповідності їх змісту основним положенням Концепції національного виховання.

3. Усі напрями виховної діяльності реалізуються через конкретні оптимальні форми та методи освітнього потенціалу (навчально-виховні програми та плани; аудиторна робота; позааудиторна робота; створення умов для повноцінної

життєдіяльності і творчості здобувачів вищої освіти) та скоординованої діяльності і співпраці із навчальними, освітньо-культурними закладами, громадськими організаціями та органами влади.

4. Виховна діяльність в Університеті є складовою частиною цілісного навчально-виховного та наукового процесу і включається до планів роботи структурних підрозділів, розглядається на засіданнях Вчених рад, а також конкретизується в діяльності кураторів академічних груп.

5. Контроль за виконанням планів виховної роботи здобувачів вищої освіти університету здійснюється посадовими особами, які затверджують відповідні плани у робочому порядку шляхом обговорення питань про виконання відповідного плану наприкінці кожного семестру на засіданнях кафедр і рад факультетів.

6. Окрім організації підведення підсумків виховної роботи на зборах та виробничих нарадах, надзвичайно важливе значення для активізації діяльності здобувачів вищої освіти має гласне підтвердження підсумків їхньої участі у названих вище заходах, та нагородження переможців. Це здійснюється шляхом створення відповідних комісій (журі) з представництвом керівника центру виховної роботи, представників факультетів і громадських організацій, які визначають переможців і дають ректору подання про їх нагородження.

9. Заключні положення.

Організація виховного процесу в структурних підрозділах університету потребує постійного вдосконалення, пошуку і приведення в дію нових форм впливу на здобувачів вищої освіти, відпрацювання нових методик. Разом з тим, потрібно активізувати традиційні види діяльності, збереження досягнень минулого.

Виховання повинно носити творчий характер, орієнтуючись на проблеми пов'язані із специфікою структурного навчального підрозділу.

Випускники університету мають бути не тільки знаючими спеціалістами, а людьми творчими, духовно багатими із демократичним світобаченням, здатними примножити історичні надбання українського народу і його внесок у розвиток світової цивілізації. В перспективі, університет повинен стати школою саморозвитку, самоуправління, самодисципліни, свідомої відповідальності викладачів і здобувачів вищої освіти перед українською нацією у своїй творчій співпраці на благо України.

Відповідальний за ВР в університеті

Олег БЕВЗ